

Yttrande över förslag till nya kvalitetskriterier för kvalitetsgranskning av utbildning inom yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolans diarienummer: MYH 2024/2989.

Sammanfattning

Mot bakgrund av den korta svarstiden har Skolinspektionen valt att avgränsa sitt yttrande till vissa specifika områden. Utgångspunkten för yttrandet är de områden där myndigheten, utifrån tillsyns- och granskningsverksamhet, har erfarenhet av särskild relevans för förslaget.

Skolinspektionen har lång erfarenhet av att arbeta med kvalitetsgranskning och att göra kvalitetsbedömningar av skolverksamhet utifrån kvalitetskriterier. Skolinspektionen är också, liksom Myndigheten för yrkeshögskolan, en myndighet inom ramen för Utbildningsdepartementets ansvarsområde. Utifrån denna utgångspunkt har Skolinspektionen valt att ge övergripande synpunkter på i första hand kvalitetskriteriernas utformning.

Skolinspektionen tar inte ställning till förslagen i sak men lämnar vissa medskick utifrån myndighetens erfarenhet.

Sammanfattande bedömning:

- Skolinspektionen saknar en tydlig hänvisning till vilken forskning eller vilket kunskapsunderlag som kvalitetskriterierna vilar på.
- Skolinspektionen anser att det finns risk för olikvärdiga bedömningar vid allt för omfattande kvalitetskriterier.
- Skolinspektionen ser behov av att tydliggöra vilket underlag som ska ligga till grund för bedömning av området *utbildningen fyller sitt syfte*.

Skolinspektionens synpunkter på förslaget

Det finns likheter i uppdragen för Myndigheten för yrkeshögskolan och Skolinspektionen; båda myndigheterna har till exempel i uppdrag att genomföra både tillsyn och kvalitetsgranskning. Skolinspektionen anser att kvalitetsgranskning utgör ett viktigt komplement till den tillsyn som myndigheten bedriver. Skolinspektionen ser att kvalitetsgranskning leder till att skolorna arbetar vidare med att utveckla sin verksamhet utifrån vad

som har framkommit i granskningen. Skolinspektionen vill därutöver understryka vikten av ett löpande och systematiskt arbete för att säkerställa likvärdighet i utredning och bedömning.

Vetenskaplig grund

I Myndigheten för yrkeshögskolans *Promemoria om förslag till nya kvalitetskriterier för kvalitetsgranskning av utbildning inom yrkeshögskolan* står det att kriterierna utgår från vetenskaplig grund och erfarenhet (sida 2). Samtidigt noterar Skolinspektionen att det saknas en beskrivning av hur Myndigheten för yrkeshögskolan har beaktat vetenskapliga perspektiv i framtagandet av de nya kvalitetskriterierna och hur de nya kvalitetskriterierna tar utgångspunkt i vetenskap. Det saknas också en förteckning över vilka vetenskapliga referenser som avses.

Skolinspektionen ser generellt att det i dag är ett stärkt fokus på att utbildningsmyndigheters insatser beaktar vetenskaplig grund. Skolinspektionen vill också lyfta den granskning som Riksrevisionen genomför för närvarande, med fokus på hur skolmyndigheterna säkerställer att deras stöd och råd har vetenskaplig förankring.

Likvärdighet i bedömning utifrån omfattande kvalitetskriterier

Skolinspektionen ser vid jämförelsen av Myndigheten för yrkeshögskolans befintliga och nya kvalitetskriterier att flera av de nya kvalitetskriterierna är betydligt mer omfattande i antal begrepp och bredare i antal fenomen som ska utredas inom varje kvalitetskriterierum. Myndigheten för yrkeshögskolan beskriver i *Promemoria om förslag till nya kvalitetskriterier för kvalitetsgranskning av utbildning inom yrkeshögskolan* att ett syfte med framtagandet av nya kvalitetskriterier är att de nya kvalitetskriterierna ska vara tydligare (sida 3). Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att även om de nya kvalitetskriterierna är färre till antalet, framstår det som att det inte är färre fenomen som ska utredas.

Skolinspektionen ser också att omfattningen varierar och att exempelvis kvalitetskriteriet om att "utbildningen fyller sitt syfte" har betydligt mindre omfattning än kvalitetskriteriet om "planering, organisering och resurssättning". Skolinspektionens erfarenhet är att kvalitetskriteriers varierande omfattning kan få konsekvenser för likvärdigheten i bedömning och för möjligheterna att formulera utvecklingsområden; att utreda omfattande kvalitetskriterier med många fenomen av olika karaktär kan innebära att ett fenomen inom ett kvalitetskriterium får stor vikt i en utredning, medan ett helt annat fenomen i stället får stor vikt i en annan utredning. Detta stärks också av resonemanget på sida 8 i *Promemoria om förslag till nya kvalitetskriterier för kvalitetsgranskning av utbildning inom yrkeshögskolan*, där Myndigheten för yrkeshögskolan inför "delområden"

som ett nytt begrepp för att förstå kvalitetskriterierna i sin helhet. Det finns också en risk att kvalitetsbedömningarna mellan olika kriterier blir olikvärdig; det är svårare att få hög kvalitet på ett omfattande kvalitetskriterium eftersom det då är fler fenomen som sammantaget måste uppnå hög kvalitet.

Likvärdighet i bedömning utifrån geografisk placering och utbildnings- och yrkesområde

Myndigheten för yrkeshögskolan beskriver i *Promemoria om förslag till nya kvalitetskriterier för kvalitetsgranskning av utbildning inom yrkeshögskolan* om kvalitetskriteriet *utbildningen fyller sitt syfte* att kvalitetskriteriet kommer att bedömas i sitt sammanhang där till exempel geografisk placering eller utbildnings- och yrkesområde påverkar (sida 5).

Skolinspektionen ser att det inte framgår vilka underlag och uppgifter som Myndigheten för yrkeshögskolan kommer att använda för att utreda och bedöma en utbildnings resultat och effekt utifrån geografisk placering och utbildnings- och yrkesområde. Eftersom det inte framgår vilka underlag och uppgifter som det är tänkt att Myndigheten för yrkeshögskolan ska använda för att bland annat bedöma arbetsmarknadens behov och etablering på arbetsmarknaden är det svårt för Skolinspektionen att ta ställning till kriteriet. För att kunna göra en likvärdig bedömning bör Myndigheten för yrkeshögskolan i utredningen och bedömningen ha tillgång till information om hur arbetsmarknadens behov ser ut, såsom statistik, fakta och analyser i form av exempelvis nulägesbeskrivningar, prognoser om kompetensbehov och uppgifter om etablering på arbetsmarknaden efter olika utbildningar.

Skolinspektionen har erfarenhet av att i tillståndsprövningen bland annat använda Skolverkets regionala planeringsunderlag. Under 2024 har det införts nya krav om planering och dimensionering inom gymnasieskolan, vilket har präglat Skolinspektionens tillståndsprövning 2024. De nya bestämmelserna innebär att utbildningen ska bidra till att både möta ungdomars efterfrågan och fylla ett arbetsmarknadsbehov för att Skolinspektionen ska ge ett godkännande. I prövningen har Skolverkets regionala planeringsunderlag varit ett viktigt stöd i arbetet.¹

¹ Skolinspektionen 2024. *Skolinspektionens årsrapport 2024. Iakttagelser och erfarenheter under år 2024. Årsrapport*. s. 49.

I ärendets slutliga handläggning har följande personer deltagit:
Avdelningschef Anna Sellin, enhetschef Maria Nyman och utredare på gd-
staben Linda Zetterman.

Namn

Torun Rudin, stabschef

Namn

Anna Säfström, utredare
